

**ПРОЈЕКЦИЈА НАЦИОНАЛНИ ЦИЉЕВИ У
УПРАВЉАЊУ АМБАЛАЖНИМ ОТПАДОМ
ЗА ПЕРИОД 2015. ДО 2019. ГОДИНЕ**

**НОВИ САД
ЈАНУАР 2014**

САДРЖАЈ

1. НАЦИОНАЛНИ ЦИЉЕВИ (ЗА ПЕРИОД 2010. ДО 2014. ГОДИНЕ)	2
2. ФАКТОРИ КОЈИ УТИЧУ НА НАЦИОНАЛНЕ ЦИЉЕВЕ	2
3. ПРОЈЕКЦИЈА НАЦИОНАЛНИХ ЦИЉЕВА ЗА ПЕРИОД 2015. ДО 2019. ГОДИНЕ	6

1. НАЦИОНАЛНИ ЦИЉЕВИ (ЗА ПЕРИОД 2010. ДО 2014. ГОДИНЕ)

Управљање амбалажом и амбалажним отпадом је дефинисано Законом о амбалажи и амбалажном отпаду (Службени гласник Републике Србије, бр. 36/09) у даљем тексту - Закон.

Предузећа која производе или управљају амбалажом и амбалажним отпадом имају обавезу да у свом раду поступају у складу са одредбама овог закона и одговарајућим подзаконским актима, и о томе достављају годишње извештаје надлежним органима.

Од поменутих подзаконских аката, као најважнији, издвајамо Уредбу о утврђивању плана смањења амбалажног отпада за период од 2010. до 2014. године (Службени гласник Републике Србије, бр. 88/09) у којој су дефинисани Национални циљеви управљања амбалажом и амбалажним отпадом, у складу са чланом 16. Закона.

Национални циљеви који се односе на поновно искоришћење и рециклажу амбалажног отпада за период за који се план доноси, су дати као општи и специфични циљеви за рециклажу амбалажног отпада. Општи и специфични национални циљеви приказани су у Табели 1.1.

Табела 1.1 Општи и специфични национални циљеви управљања амбалажом и амбалажним отпадом.

		2010	2011	2012	2013	2014
ОПШТИ ЦИЉЕВИ						
Поновно искоришћење	%	5,0	10,0	16,0	23,0	30,0
Рециклажа	%	4,0	8,0	13,0	19,0	25,0
СПЕЦИФИЧНИ ЦИЉЕВИ						
Папир и картон	%	0,0	0,0	14,0	23,0	28,0
Пластика	%	0,0	0,0	7,5	9,0	10,5
Стакло	%	0,0	0,0	7,0	10,0	15,0
Метал	%	0,0	0,0	9,5	13,5	18,5
Дрво	%	0,0	0,0	2,0	4,5	7,0

Специфични циљеви за рециклажу амбалажног отпада у периоду за који се доноси овај план, обухватају амбалажу од папира/картона, пластике, стакла, метала и дрвета. Рециклажа амбалажног отпада вршиће се у проценту који је дат у табеларном прегледу за сваку годину која је обухваћена овим планом и за сваку врсту амбалаже.

2. ФАКТОРИ КОЈИ УТИЧУ НА НАЦИОНАЛНЕ ЦИЉЕВЕ

Као што је и очекивано у току 2014. године разматраће се и усвојити нова Уредба о утврђивању плана смањења амбалажног отпада за период од 2015. до 2019. Године односно усвојиће се и нови Национални циљеви у управљању АО.

Како Национални циљеви могу имати значајан утицај на управљање односно трошкове управљања АО неопходно је пуно разумеваље фактора који могу утицати на постављење поменутих циљева.

Као најзначајније факторе који утичу (или који ће утицати) на изглед будућих Националних циљева наводимо:

- Приближавање Србије ЕУ - постављање Националних циљева компатабилним са оним у ЕУ,
- Структура Националних циљева – евентуално увођење нових специфичних циљева нпр. за композитне материјале,
- Политика државе о „подршци рециклажној индустрији“ – жеља државе за максималним искоришћењем домаће рециклажне (и друге) индустрије: евентуално увећани циљеви изнад оних прописаних од стране ЕУ, и
- Структура АО доступног за сакупљање – прелазак система сакупљања у коме доминира секундарна и терцијарна амбалажа на онај где се све више сакупља примарна амбалажа.

2.1. ПРИБЛИЖАВАЊЕ СРБИЈЕ ЕУ

Очекивања су да ће у приступним преговорима, ЕУ инсистирати да Србија усвоји регулативу из области управљања отпадом која је у потпуности компатибилна са оном у ЕУ. Као један од кључних регулатива из ове области је свакако она која покрива АО.

С тим у вези реално је очекивати да ће Национални циљеви за период од 2015. до 2019. године предвидети у најмању руку достизање циљева у ЕУ (види Табелу 2.1).

Табела 2.1 Циљева у управљању АО у ЕУ.

Општи циљеви

Поновно искоришћење	[%]	60.0%
Рециклажа	[%]	55.0%

Специфични циљеви

Папир/Картон	[%]	50.0%
Пластика	[%]	22.5%
Стакло	[%]	50.0%
Метал	[%]	50.0%
Дрво	[%]	15.0%

2.2. СТРУКТУРА НАЦИОНАЛНИХ ЦИЉЕВА

Постоји опасност да ће се у приступним преговорима са ЕУ на инсистирање појединих чаница тражити да Србија у Националним циљевима уведе нове специфичне циљева нпр. за композитне материјале.

Композитни вишеслојни материјали који се обично користе за паковање течних прехранбених и прашкастих производа су се досад сврставали у неку од основних група амбалажног отпада (папир/картон, пластика, стакло, метал и дрво) по доминантном материјалу који улази у саставу истих. Тако на пример

композитни вишеслојни материјали који се користе за паковање течних прехранбених производа се сврставају у папир/картон јер свом саставу у просеку садрже око 70% картона.

Ово је практично значило да обвезници односно њихови оператери ниси имали обавезу да посебно сакупљају композитне материјале већ су своје обавезе испуњавали сакупљањем оубичајних (обичних) врста АО.

Са друге стране ако се у будућим Националним циљевима композити дефинишу као посебна група АО, то ће значити да ће обвезници односно њихови оператери имати обавезу да засебно сакупљају и третирају композитни АО што може проузроковати значајно повећање њихових трошкова.

2.3. ПОЛИТИКА „ПОДРШКЕ РЕЦИКЛАЖНОЈ ИНДУСТРИЈИ“

Као један од основних циљева политика Србије у области управљања отпадом јесте максимално искоришћење домаће рециклажне индустрије али и индустрије која и на друге начине третира отпад (нарочито енергетским искоришћењем).

Оваква политика иако суштински исправна може довести до увећања националних циљева изнад оних прописаних од стране ЕУ узимајући у обзир доступне капацитете за третман (рециклажу и енергетско искоришћење) у Србији (види Табелу 5.8).

Постоји могућност да ће на инсистирање појединих капацитета за рециклажу у Србији нарочито из грана рециклажне индустрије које можда имају превелике капацитете у односу на количине које се реално могу сакупити у Србији (нпр. рециклажа папира/картона и ПЕТ-а) тражити увећање Националних циљева у односу на оне који су прописани од стране ЕУ и то барем за поједине врсте отпада.

2.4. СТРУКТУРА АМБАЛАЖНОГ ОТПАДА ДОСТУПНОГ ЗА САКУПЉАЊЕ

Како је у основи управљање АО пореклом из комерцијалног сектора (секундарног и терцијарног АО) јефтиније но управљање АО пореклом из кућног - комуналног отпада (примарног АО) у досадашњим активностима на управљању АО у Србији односно примени Закона о амбалажи и амбалажном отпадом доминирало је сакупљање (и третман) комерцијалног АО (секундарног и терцијарног АО).

Са друге стране опште је познато како из праксе (у Србији али и из ЕУ) да је однос секундарног (+терцијарног) и примарног у односу на укупни АО приближно 70%:30%.

Узимајући у обзир чињеницу да је национални циљ за 2014 годину (у односу на рециклажу) 30% очекује се да ће од те године следити лагани прелазак система у коме доминира управљање секундарним/терцијарним АО на онај где све више доминира управљање примарним АО.

То ће са своје стране имати последицу да на тржишту бити све мање и мање слободног и „јефтинијег“ (комерцијалног) не-комуналног односно секундарног/терцијарног АО што може довести до повећања цене управљања АО.

3. ПРОЈЕКЦИЈА НАЦИОНАЛНИХ ЦИЉЕВА ЗА ПЕРИОД 2015. ДО 2019. ГОДИНЕ

На основу претходног односно узимајући у обзир поменуте факторе који могу утицати на Националне циљеве дајемо пројекцију тих за период од 2015. До 2019. Године (види Табелу 3.1).

Табела 3.1 Пројектовани Национални циљеве за период 2015. до 2019. Године.

Општи циљеве		2015	2016	2017	2018	2019
Поново искориш.	[%]	40.0%	47.5%	52.5%	57.5%	60.0%
Рециклажа	[%]	35.0%	43.0%	49.0%	53.0%	55.0%

Специфични циљеве		2015	2016	2017	2018	2019
Папир/картон	[%]	40.0%	50.0%	55.0%	57.5%	60.0%
Пластика	[%]	15.0%	17.5%	20.0%	22.5%	22.5%
Стакло	[%]	25.0%	35.0%	45.0%	55.0%	60.0%
Метал	[%]	25.0%	35.0%	40.0%	45.0%	50.0%
Дрво	[%]	9.0%	11.0%	13.0%	15.0%	15.0%